

ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Digital Literacy Skills for Teaching and Learning of Instructors at the Undergraduate level Ramkhamhaeng University

กฤษณ์ ภิรมย์รัตน์^{1*}, สันยารัฐ ลักขณา², อรุณรัตน์ ทวีกุล³ และ อรุณา สอนงาย⁴

^{1,2,3,4}โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Krit Piromrat^{1*}, Sanyarat Lakkana², Aronrut Thavekul³ and Onuma Sorngai⁴

^{1,2,3,4}The Demonstration School of Ramkhamhaeng University (Secondary),

Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author: krit.p@ds.ru.ac.th

Received: Jan 7, 2021 / Revised: Aug 11, 2021 / Accepted: Aug 13, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ (2) เพื่อศึกษาการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการทำวิจัยสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถามทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยมีดังนี้ (1) ระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.44) ส่วนด้านความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) และ (2) อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

คำสำคัญ: ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล; อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี; มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the level of digital literacy skills for teaching and learning of the undergraduate level lecturers of Ramkhamhaeng University, (2) to study the adoption the digital literacy skills in teaching of the undergraduate level lecturers of Ramkhamhaeng University. A sample which was selected by purposive sampling, was 98 lecturers who participated in the research skills development training program for the instructors by using Krejcie and Morgan sampling table. The research tool was a questionnaire of digital literacy skills for teaching and learning of the undergraduate level lecturers with reliability of 0.94. The data was statistically analyzed by using means, percentage, standard deviation and One-way ANOVA

The research results were as follows: (1) the level of digital literacy skills of the undergraduate level lecturers of Ramkhamhaeng University was at the medium level (mean 3.44). The degree of understanding was at a high level (mean 3.55). And 2) the undergraduate level lecturers of Ramkhamhaeng University, applied the digital literacy skills to teaching and learning, were no differences in any aspects.

Keywords: Digital Literacy Skills; Undergraduate Teacher; Ramkhamhaeng University

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลุกฝัง แนวความคิด ความรู้ ให้กับพลเมืองและสังคมโดยรวมของประเทศดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (long term competitiveness) การออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม บริบทที่สำคัญในการออกแบบการศึกษาในปัจจุบันก็คือพลวัตการเปลี่ยนแปลงโลกจากการก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองของประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนในด้านต่าง ๆ เช่น การปฏิวัติ Arab Spring ผ่านการใช้เทคโนโลยี Social Media การก้าวขึ้นมาทางเศรษฐกิจของเอเชีย หรือภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง เป็นต้น คนในโลกยุคใหม่จึงต้องมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง หากสังคมหรือพลเมืองขาดความพร้อมในการก้าวผ่านก็จะทำให้ประเทศไม่สามารถเดินต่อไป จนเสี่ยงกับการเป็นรัฐที่ล้มเหลว ประเทศไทยก็จำเป็นต้องก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 เช่นกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมคนไทย เพื่อนำพาสังคมและประเทศไปสู่โลกที่ 1 จึงเป็นจุดวิกฤตของชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ (กระทรวงศึกษาธิการ/สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557)

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเหมือนที่ผ่านมาอีกต่อไป แต่จะหลอมรวมเข้ากับชีวิตคนเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง การพัฒนาศักยภาพของคนในประเทศรวมถึงคนทั่วไปจะต้องชาญฉลาด รู้เท่าทันสื่อ และทันโลก (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ทักษะที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในยุคสังคมดิจิทัล คือ ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล (digital literacy) เป็นความสามารถของผู้ใช้งาน เครื่องมือดิจิทัลทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์เพื่อการศึกษา การทำงาน ความบันเทิง การสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และการผลิตเนื้อหาดิจิทัล ซึ่งผู้ใช้ควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินเนื้อหาดิจิทัลได้อย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนมีความรับผิดชอบและมีจริยธรรมต่อสังคมส่วนรวมภายใต้ระบบนิเวศดิจิทัล (digital ecosystem) (พีริวิชัยย์ คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ, 2562)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา มีการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคล จึงจัดให้มีการบรรยายในชั้นเรียน สำหรับผู้ที่เข้าฟังบรรยายในชั้นเรียน และจัดให้มีสื่อการสอนทางไกลเพื่อศึกษาด้วยตนเอง เช่น ตำราเรียน การบรรยายผ่านวิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้นักศึกษาที่มีภาระการทำงาน หรืออยู่ในท้องถิ่นห่างไกลไม่สามารถเดินทางมาเรียนอย่างสม่ำเสมอได้ คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556) การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความก้าวหน้าไปอย่างมากนั้น ส่งผลให้ผู้สอนได้รับความสะดวกสบาย มีทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องมีทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล เพื่อนำมาซึ่งความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างและผลิตสื่อดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพ น่าสนใจ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดัน จูงใจให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรได้รับการฝึกอบรมทักษะด้านการรู้เท่าทันดิจิทัลอย่างเหมาะสม

จากข้อมูลที่กำลังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษานวทางการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหงเพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 134 คน เพื่อศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง และศึกษาการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยวิธีการทดสอบหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ที่จะนำไปปรับใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.2 เพื่อศึกษาการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 ระดับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง อยู่ในระดับมากขึ้นไป

3.2 การนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การทบทวนวรรณกรรม

การรู้ดิจิทัล (digital literacy) และทักษะการรู้ดิจิทัล (digital literacy skills)

การเข้าใจดิจิทัล (digital literacy) หมายถึง การมีสมรรถนะในการใช้ข้อมูลเพื่อสื่อสารในสังคมดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการเข้าใจดิจิทัล ที่ทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางเทคนิคที่จำเป็นในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ความเข้าใจสารสนเทศและสามารถประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อสามารถนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงสามารถผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านเครื่องมือดิจิทัล (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2562, หน้า 16)

ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของผู้ใช้งานเครื่องมือดิจิทัลทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อการศึกษา การทำงาน ความบันเทิง การสื่อสารการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์และผลิตเนื้อหาดิจิทัล (พีรวิษณุ คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ, 2562)

อัคริมา บุญอยู่ (2561) ได้กล่าวถึงทักษะที่สำคัญของการรู้ดิจิทัลไว้ ดังนี้

การใช้ (use) คือ ทักษะและความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรมประมวลผลคำ (word processor) เว็บเบราว์เซอร์ (web browser) อีเมล (e-mail) และเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ ไปสู่เทคนิคขั้นสูงขึ้นสำหรับการเข้าถึงและการใช้ความรู้ เช่น โปรแกรมที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูล หรือ เสิร์ชเอนจิน (search engine) และฐานข้อมูลออนไลน์ รวมถึงเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น Cloud Computing และ Internet of Things (IoT)

การเข้าใจ (understand) คือ ทักษะที่ทำให้เราเข้าใจบริบทและประเมินสื่อดิจิทัล เพื่อให้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับอะไรที่ทำได้และพบบนโลกออนไลน์ เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นเมื่อเริ่มเข้าสู่โลกออนไลน์ ทำให้เข้าใจและตระหนักว่าเทคโนโลยีเครือข่ายมีผลกระทบต่อพฤติกรรม ความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับโลกรอบตัวของเราอย่างไร เราควรพัฒนาทักษะการจัดการสารสนเทศเพื่อค้นหา ประเมิน และใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อติดต่อสื่อสาร ประสานงานร่วมมือ และแก้ไขปัญหา

การสร้าง (create) คือ ทักษะในการผลิตเนื้อหาและการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านทางสื่อดิจิทัลประเภทต่าง ๆ การสร้างเนื้อหาด้วยสื่อดิจิทัลเป็นมากกว่าการรู้วิธีการใช้โปรแกรมประมวลผลคำหรือการเขียนอีเมล แต่ยังรวมถึงความสามารถในการดัดแปลงสื่อสำหรับผู้ชมที่หลากหลาย ความสามารถในการสร้างและสื่อสารด้วยการใช้ Rich Media เช่น ภาพ วิดีโอ และเสียง ตลอดจนความสามารถในการมีส่วนร่วมกับ Web 2.0 อย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ เช่น การเขียน Blog การแชร์ภาพหรือวิดีโอ รวมถึงการใช้ Social Media รูปแบบต่าง ๆ

การเป็นผู้สอนจำเป็นต้องสร้างเนื้อหาในสื่ออื่น ๆ มากขึ้นเพื่อเป็นช่องทางช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจ และแก้ปัญหาด้วย เพราะผู้เรียนที่เป็นกลุ่มดิจิทัลเนทีฟนั้นแม้จะสามารถหาแหล่งความรู้ได้เองจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถแยกแยะเนื้อหาที่ดีและไม่ดี โดยเฉพาะในโลกออนไลน์ที่เนื้อหาถูกนำเสนอแบบรวดเร็ว แต่มีคุณภาพต่ำ ขาดการประเมินเนื้อหาก่อนเผยแพร่ ผู้สอนจำเป็นต้องสร้างแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องให้มากขึ้นผ่านสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะได้เข้าใจและทบทวน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ แก้ปัญหาสำหรับการสร้างอนาคตของผู้เรียน (นิตยา วงศ์ใหญ่, 2560, หน้า 1639)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการทำวิจัย สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 134 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะการทำวิจัย สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 98 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

5.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล
- 2) สร้างแบบสอบถามโดยพัฒนาจากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยแบบไม่จำกัดรับของ บงกช ทองเอี่ยม (2561)
- 3) นำแบบสอบถามให้อาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 98 คน ตอบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล เพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 4) สรุปผลโดยใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance--ANOVA) และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe's method)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 1

ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ด้าน	ความคิดเห็น		การแปลความ
	\bar{X}	<i>SD</i>	
1. ด้านการใช้ (use)	3.47	1.00	ปานกลาง
2. ด้านความเข้าใจ (understand)	3.55	0.94	มาก
3. ด้านการสร้าง (create)	3.28	0.93	ปานกลาง
ภาพรวม	3.44	0.85	ปานกลาง

จากตาราง 1 ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44) ส่วนด้านความเข้าใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55)

6.2 อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในด้านของเพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์สอน มีการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

7.1 ทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเข้าถึงเทคโนโลยีในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้า เกิดการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร ทำให้เกิดการสื่อสารแบบไร้พรมแดน โดยสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทุกที่ ซึ่งส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ที่อยู่ใน Generation Y หรือเป็นผู้ที่เกิดในช่วงพุทธศักราช 2523 – 2537 โดยการศึกษาของนุติ หนูไพโรจน์ (2558) พบว่า ประชากร Generation Y อยู่ในยุคที่เทคโนโลยีเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อชีวิต โดยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน แต่ประชากร Generation Y ก็ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องความอ่อนไหวของการให้ข้อมูลและความเป็นส่วนตัวบนสื่อออนไลน์ การละเมิดลิขสิทธิ์ และยากลำบากในการแยกแยะความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้ และสอดคล้องกับ ศิริพร วีระโชติ (2552) ที่พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ร้อยละ 78.55 มีความรู้เท่าทันสื่อในระดับปานกลาง และอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีระดับประสบการณ์สอน

ยาวนานต่างกันมีระดับความรู้เท่ากันสื่อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกรมวิชาการ (อ้างถึงใน ชาญญา พรหมฉาย, 2546) พบว่า หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้สอนใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนได้ดี คือมีการจัดการฝึกอบรมด้านความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ให้กับบุคลากร ซึ่งมีมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมทักษะการใช้สื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ แก่อาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีการจัดฝึกอบรมโดยสถาบันคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Xu and Chen (2016) พบว่า นโยบายและการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ มีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาในระดับการรู้ดิจิทัลของอาจารย์ผู้สอนจึงควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน รวมถึงส่งเสริมให้มีการจัดอบรม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทำให้อาจารย์ผู้สอนมีระดับการรู้ดิจิทัลที่มากขึ้น

7.2 อาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้กับการจัดการเรียนการสอน ในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนของอาจารย์ผู้สอน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาหลากหลายและเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชา ซึ่งมีการเรียนการสอนในชั้นเรียนเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยปกติ แต่ไม่บังคับเข้าชั้นเรียน จึงมีการใช้สื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอการบรรยายย้อนหลัง ห้องเรียนออนไลน์ในการเรียนการสอน หรือการติดต่อผู้สอนผ่านอีเมลและช่องทางออนไลน์อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุสรุ ประเสริฐศรี และนวล แก่นบุปผา (2556) พบว่า ปัจจัย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของผู้สอนนักศึกษาพยาบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดเรียนการสอน

8. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาตรีก็คือประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์แต่ละท่านที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่จะเติมเต็มความแตกต่างนี้ได้นั้นควรมีการจัดฝึกอบรมเพิ่มเติมด้านทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอเพื่อทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ ชำนาญ และเกิดการพัฒนาศักยภาพตนเองให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.1 ควรมีการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์หรือสอบถามความคิดเห็นต่อทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน ในด้านความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดฝึกอบรมทักษะการรู้เท่าทันดิจิทัล และการพัฒนารูปแบบการสอนให้สอดคล้องและส่งเสริมศักยภาพทางการเรียนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9.2 ควรมีการศึกษาความสามารถในการปรับประยุกต์ใช้ทักษะในการผลิตเนื้อหา การสร้างเนื้อหาด้วยสื่อดิจิทัล ความสามารถในการดัดแปลงสื่อ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพผ่านทางสื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562).

สรุปผลการสำรวจข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิ.
- คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนัญญา พรหมผาย. (2546). *ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา วงศ์ใหญ่. (2560). *แนวทางการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลของดิจิทัลเนทีฟ*. *วารสารวิชาการ Veridian E – Journal, Silpakorn University*, 10(2), 1630-1642.
- นุติ หนูโพโรจน์. (2558). *การประเมินความสามารถด้านการรู้สื่อของเจนเนอเรชันวายในประเทศไทย*. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์*, 9(2), 147-171.
- นุสรุ ประเสริฐศรี และนพพล แก่นบุพผา. (2556). *ระดับการใช้และอุปสรรคการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ของอาจารย์พยาบาลเพื่อจัดการเรียนการสอน*. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 23(2), 55-64.
- บงกช ทองเยี่ยม. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดทักษะการรู้ดิจิทัลของนักศึกษาวิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยแบบไม่จำกัดรับ*. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(1), 291-302.
- พีรวิชัย คำเจริญ และวีรพงษ์ พลนิกรกิจ. (2562). *การรู้เท่าทันดิจิทัล: วิวัฒนาการ ความหมาย และการสังเคราะห์ทักษะ*. *วารสารห้องสมุด*, 61(2), 76-92.
- ศิริพร วีระโชติ. (2552). *ความรู้เท่าทันสื่อและการเปิดรับสื่อมวลชนของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหงในช่วงวิกฤตการณ์เมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, บัณฑิตวิทยาลัย.
- อัคริมา บุญอยู่. (2561). *Digital literacy คืออะไร*. *วารสารกรมวิทยาศาสตร์บริการ*, 66(207), 28-29.
- อริสสา สะอาดนิก. (2557) พฤษภาคม. *ทักษะจากการจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรกรณีศึกษา รายวิชาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม, ในการประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย” ครั้งที่ 1, โรงแรมพรรษา เจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*.
- Xu, A., & Chen, G. (2016). A study on the effects of teachers' information literacy on information technology integrated instruction and teaching effectiveness. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 12(2), 335-346.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.